

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. Миколи Ярмаченка
НАПН України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту спеціальної педагогіки
і психології імені Миколи Ярмаченка
НАПН України

В.В. Засенко

Витяг з протоколу ВР ІСПП №4 від 14.05 2020 р.

Введено в дію наказом № 28 о.д від 05 червня 2020 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Спеціальна педагогіка

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ - третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ - доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ - 01 Освіта/Педагогіка

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ - 016 Спеціальна освіта

КИЇВ

2020

ЗМІСТ

I. Преамбула	5
II. Загальна характеристика	6
III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	9
IV. Перелік компетентностей випускника	12
V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	15
VI. Атестація здобувачів вищої освіти	16
VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	18
VIII. Вимоги професійних стандартів	22
IX. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-наукова програма	22

Основні поняття та їх визначення

академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

акредитація освітньої програми - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти;

спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

галузь знань - основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентність - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин;

освітньо-наукова програма - система освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС,

необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

спеціалізація - складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

якість вищої освіти - відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

I. Преамбула

Освітньо-наукова програма є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці докторів філософії з педагогіки у галузі 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Освітньо-наукова програма заснована на компетентнісному підході підготовки спеціаліста у галузі 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Освітньо-наукова програма (далі – ОНП) «Спеціальна педагогіка», галузізнань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 016 Спеціальна освіта третьогорівня вищої освіти(доктор філософії) була затверджена та введена в дію Наказом директора від 05 червня 2020 року № 28 у відповідності до рішення Вченої ради Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України від 14 травня 2020 року протокол №4.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНІЮ АПРОБАЦІЮ

Рецензії :

1. Рецензія доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, директора Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України Л.Б.Лук'янової;

2. Рецензія доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «Південноукраїнський педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» О.І. Форостян.

Розробники освітньо-наукової програми (ОНП):

Гарант освітньо-наукової програми Засенко В'ячеслав Васильович, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України;

члени робочої групи:

Прохоренко Леся Іванівна (*член робочої групи*), доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України;

Ярмола Наталія Анатоліївна (*член робочої групи*), кандидат педагогічних наук, завідувачка відділу інклюзивного навчання Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України;

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 9 рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка 01 Education/ Pedagogy
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Освітня програма	Спеціальна педагогіка
Форма навчання	Очна/заочна

Освітня кваліфікація	Доктор філософії з педагогіки, за освітньо-науковою програмою Спеціальна педагогіка
Кваліфікація у дипломі	Доктор філософії з педагогіки за освітньо-науковою програмою «Спеціальна освіта» ThePhDinPhilosophy (DoctorofPhilosophyinPhilosophy)
Опис предметної області	Об'єкт вивчення: соціально-педагогічні та освітні системи; освітні процеси у різних формах освіти; соціально-педагогічний досвід, висвітлений у педагогічних теоріях, концепціях, контекстних (професійно орієнтованих) практиках. Цілі навчання: підготовка висококваліфікованого фахівця, здатного, ґрунтуючись на новій філософії вищої освіти, професійно застосовувати в теорії і на практиці сучасні педагогічні методи, форми та технології; формування компетентностей та здатностей застосовувати у професійну діяльність теоретико-методологічний та науково-методичний базис знань та умінь щодо розвитку соціально-педагогічних систем; оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень з урахуванням світових тенденцій і здобутків у сфері освіти та орієнтує на співробітництво із закладами освіти (за типом), зарубіжними науковими і освітніми закладами. Теоретичний зміст предметної області: теорії, закономірності, концепції, підходи освітніх, педагогічних наук, які забезпечують формування загальних та спеціальних компетентностей здобувачів вищої освіти третього рівня зі спеціальності 016Спеціальна освіта. Методи, методики, технології та інструментарій застосування сучасних наукових досліджень у галузях педагогіки, психології, управління, економіки, фінансів та інших; використання проектноорієнтованих, процесно-орієнтованих та об'єктно-орієнтованих технологій навчання та сучасних інформаційних технологій, електронних методів управління, інструментів ефективної роботи щодо науково-педагогічної діяльності з питань впровадження освітніх реформ. Теоретичні методи педагогічного дослідження, що взаємодоповнюють один одного, а саме: історичний, проблемно-цільовий, логіко-системний і структурно-функціональний аналіз філософської, психолого-педагогічної, економічної літератури. Конкретно-пошукові методи : синтезу, актуалізації та

	систематизації зарубіжної та вітчизняної літератури; метод моделювання; методи прогнозування та узагальнення отриманої статистичної інформації; системно-узагальнюючий метод. Емпіричні методи дослідження: праксиметричні (вивчення й аналіз, констатація та узагальнення), діагностичні (анкетування, індивідуальна експертна оцінка, бесіда, метод самооцінки, метод взаємних рекомендацій, тестування, інтерв'ювання, опитування), обсерваційні (пряме та непряме спостереження); використання математичної та статистичної обробки отриманих даних. Система оцінювання Система оцінювання знань по дисциплінам освітньої програми складається з поточного і підсумкового видів контролю. Поточний контроль знань здобувачів проводиться у формі письмових робіт (тестів), роботи на практичних заняттях, виступів на семінарах та конференціях, підготовки наукових звітів. Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену/диференційованого заліку проводиться у письмовій формі. Здобувач вважається допущеним до підсумкового контролю (екзамену/диференційованого заліку) з дисциплін освітньо-наукової програми, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом з цієї дисципліни. Форма контролю успішності навчання здобувачів Здобувачі проходять атестацію два рази на рік шляхом звітування призначеним вченою радою університету комісіям на кафедрах про хід виконання освітньо-наукової програми та індивідуального плану, включаючи опубліковані наукові статті та виступи на конференціях. Остаточним результатом навчання здобувачів є повне виконання освітньо-наукової програми, необхідна кількість якісних опублікованих по результатам досліджень наукових праць, апробація результатів на наукових конференціях, оформлена участь у виконанні зареєстрованих тем наукових досліджень, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на науково-методичному семінарі та експертам спеціалізованої вченої ради для отримання наукового ступеня доктора філософії в галузі 01 – Освіта/Педагогіка, зі спеціальності 016 Спеціальна освіта
Академічні права	Навчання впродовж життя для розвитку і

випускників	самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань: - підготовка на 10-ому кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в галузі освіта/педагогіка; - навчання на 9-ому кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в споріднених спеціальностях; - набувати додаткові кваліфікації у системі післядипломної освіти; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти
Працевлаштування випускників	Наукова та викладацька діяльність у різних сферах. Наукова, викладацька, адміністративна та управлінська діяльність в закладах освіти, закладах державних, територіально-адміністративних систем освітньої сфери. Фахівці згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010), а саме: Професіонали: викладачі вищих навчальних закладів (2310): Докторант, Доцент, Професор кафедри (2310.1), Асистент, Викладач вищого навчального закладу (2310.2). Місця працевлаштування. Посади у відділах та лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів. Відповідні робочі місця (наукові дослідження, педагогічна діяльність) установ та організацій.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

Обсяг освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 016«Спеціальна освіта» на базі другого рівня вищої освіти (магістра) з обсягом 50 кредитів ЄКТС.

За умови підготовки іноземців та осіб без громадянства обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 54 кредитів ЄКТС.

Вибіркова складова освітньо-наукової програми становить не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Термін навчання:

очна (денна, вечірня) форма – 4 роки;
заочна (денна, вечірня) форма – 4 роки

III. Обсяг кредитів ЄКТС для здобуття третього ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 016 Спеціальна освіта

Цикли підготовки освітньо- наукової програми ЄКТС	Загальна кількість кредитів	Структура, %
Базова складова	50	70%
Вибіркова складова	10	30%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	60	100%

III.1. Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Найменування дисципліни	Код дисципліни	Кількість годин	Форма контролю
ОСВІТНЯ СКЛАДОВА			
<i>Нормативні дисципліни</i>			
I. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОНАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН			
Філософія сучасної науки	НЗ1	60	іспит
Методологія наукових досліджень	НЗ2	60	залік
<i>Всього</i>		120	
II. ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ			
Англійська мова	НМ1	120	іспит
Науковий стиль в англійській мові	НМ2	60	залік
Науковий стиль в українській мові	НМ3	30	залік
<i>Всього</i>		210	
III. ЦИКЛ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН			
Технологія проектування дисертаційного дослідження	НД1	30	залік
Нормативно-правове забезпечення дослідницької діяльності	НД2	30	залік
Технології підготовки наукових публікацій	НД3	30	залік
Емпіричні методи наукового дослідження	НД4	30	залік
Брендінг сучасного дослідника	НД5	30	залік
Менеджмент проектної діяльності	НД6	30	залік
Математично-статистичні методи наукового дослідження	НД7	30	залік
<i>Всього</i>		210	

<i>Вибіркові дисципліни</i>			
IV. ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ			
<i>Дисципліни за вибором Інституту (обов'язкові для аспіранта)</i>			
Теоретико-методологічні проблеми освіти осіб із особливими потребами	BC1	30	залік
Теоретико-методологічні проблеми спеціальної психології	BC2	30	іспит
Технології психолого-педагогічного супроводу	BC3	60	залік
Всього		120	
<i>Дисципліни за вибором аспіранта</i>			
Вибіркова дисципліна 1	BA1	60	залік
<i>Перелік вибірових дисциплін:</i>			
Практикум з бібліографічних стилів			
Практикум зі шрифту Брайля			
Психолого-педагогічна діагностика осіб із порушеннями слуху			
Психолого-педагогічна діагностика осіб із порушеннями зору			
Психолого-педагогічна діагностика осіб із порушеннями мовлення			
Психолого-педагогічна діагностика осіб із порушеннями інтелектуального розвитку			
Вибіркова дисципліна 2	BA2	60	залік
<i>Перелік вибірових дисциплін:</i>			
Спеціальна психолого-педагогічна діагностика			
Інновації в освіті осіб з особливими потребами			
Практикум з англійської наукової стилістики			
Українська жестова мова й культура глухих			
Сучасні технології навчання осіб з особливими потребами			
Нормативно-правове забезпечення освіти осіб з особливими потребами			
Вибіркова дисципліна 3	BA3	60	залік
<i>Перелік вибірових дисциплін:</i>			
Спеціальна психолого-педагогічна діагностика			
Інновації в освіті осіб з особливими потребами			
Практикум з англійської наукової стилістики			
Українська жестова мова й культура глухих			
Сучасні технології навчання осіб з			

особливими потребами			
Нормативно-правове забезпечення освіти осіб з особливими потребами			
Вибіркова дисципліна 4	ВА4	60	залік
Спеціальна психолого-педагогічна діагностика			
Інновації в освіті осіб з особливими потребами			
Практикум з англійської наукової стилістики			
Українська жестова мова й культура глухих			
Сучасні технології навчання осіб з особливими потребами			
Нормативно-правове забезпечення освіти осіб з особливими потребами			
Всього		240	
ВСЬОГО ЗА ОСВІТНЬОЮ СКЛАДОВОЮ		900	
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА			
Викладацька практика	ПВ		
Дослідницька практика	ПД		
Всього		240	
НАУКОВА СКЛАДОВА			
Проектування й проведення дисертаційного дослідження	Н1		
Підготовка і захист дисертації	Н2		
Підготовка наукових публікацій	Н3		
Апробація результатів дослідження	Н4		
Всього		3954	

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики
Загальні компетентності	Дослідницька. Здатність до критичного аналізу, оцінювання й синтезу нових і складних ідей, до участі в критичному діалозі. Здатність ініціювати, спроектувати та виконати наукове дослідження, яке призводить до нових знань. Здатність генерувати нові ідеї та досягати наукових цілей Управлінська. Здатність демонструвати значний діапазон

	керівних навичок, методів, інструментів, практик та/або матеріалів, які пов'язані з галуззю навчання. Здатність достворення власного продукту, уміння приймати рішення й відповідати за них. Функціонування в міжнародному співтоваристві. Здатність працювати в міжнародному контексті. Комунікативна. Здатність ефективно спілкуватися з експертами з інших галузей. Аксіологічна. Здатність дотримуватися етичних принципів у наукових дослідженнях. ЗК1. Знання та розуміння предметної області та специфіки управлінської діяльності. ЗК2. Здатність до застосовування здобутих знань й набутих умінь у ситуаціях практичної діяльності на основі розуміння особливостей предметної області і професії. ЗК3. Здатність здійснювати усну і письмову комунікацію професійного спрямування рідною та іноземною мовами. ЗК4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій з метою пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК5. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісні взаємодії при вирішенні поставлених завдань. Перекопувати більшість членів групи у правильності прийнятого рішення. Визнавати свої помилки та виправляти їх. ЗК6. Здатність до самостійного проведення досліджень на відповідному рівні ЗК7. Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій в новій ситуації. ЗК8. Проектувати, організовувати й аналізувати педагогічну діяльність. Планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії. Викладати зміст матеріалу ясно та логічно, опираючись на знання й досвід студентів. Відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Методологічна. Здатність здійснювати узагальнення знань у сфері освіти на теоретико- методологічному рівні, а також залучати їх до філософського осягнення ідеї освіти як соціокультурного феномену та формулювати власну світоглядну концепцію освіти. Технологічна. Здатність до аналізу, осмислення, планування й підготовки різних типів занять за різною

структурою, використання технологій навчання здобувачів освіти і формування у них навичок самостійно здобувати знання. Здатність через оригінальне дослідження виявити нове знання, унікальні дані, нові інтерпретації, інноваційні методи, обґрунтовані рішення у новому контексті галузі вивчення або в передовій професійній практиці.

Професійно-педагогічна. Здатність до аналізу, співставлення, порівняння педагогічних явищ, осмислення та дослідження соціальних норм і відносин у межах галузі

освіти й проведення дослідження з метою впливу на них.

Здатність до набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення.

СК1. Здатність до виконання професійних завдань і педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища.

СК2. Здатність здійснювати ефективну організацію навчально-виховного процесу у закладах освіти на основі знань з теорії та практики вищої освіти, моделювання діяльності фахівця; викладання у загальній середній та вищій школі.

СК3. Здатність до здійснення цілеспрямованої діяльності з проектування педагогічного процесу та окремих його складових відповідно до цілей, задач вищої професійної освіти та розробки нормативної, організаційної й навчально-методичної документації.

СК4. Здатність до управління навчальною діяльністю з підготовки фахівця за допомогою розробленої системи дидактичних засобів.

СК5. Здатність визначити стан і потенціал системи організації освіти у

закладах освіти, в тому числі володіння методикою аналізу освітньої діяльності у закладі освіти, проведення педагогічної діагностики та моніторингу якості освіти.

СК6. Здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички організації зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації для вирішення завдань освітнього процесу у закладах освіти.

СК7. Уміння формулювати та ініціювати нові ідеї, формулювати їх мету, завдання, розраховувати обсяг необхідних ресурсів. Застосовувати основні складові методології адміністративного управління: системна

	інтеграція, управління часом, бюджетом, якістю проекту, управління ризиками, командою, комунікаціями та змінами. СК8 Уміти правильно розподіляти і делегувати повноваження в структурі апарату управління організації, приймати фахові рішення у процесі проектування і удосконалення організаційної та виробничої структури підприємств. Координувати діяльність служб і підрозділів організації у сфері управління організаціями, інноваціями, фінансами, персоналом, маркетингом. СК9. Здатність до взаємодії із соціальними партнерами (стейкхолдерами), в тому числі й іноземними, щодо створення систем забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності. СК10. Здатність планувати та здійснювати власне наукове дослідження, присвячене суттєвій проблемі сучасної науки у галузі освіти / педагогіки вищої освіти. СК11. Здатність створювати належний психологічний клімат в групі; виявляти шляхи оптимізації управління навчально-виховним процесом та створювати умови для їх реалізації; формувати психологічну готовність майбутніх фахівців до виконання ними своїх професійних обов'язків. СК12. Здатність організовувати і здійснювати навчання дорослих у рамках формальної та неформальної освіти. СК13 Розвивати лідерські здібності Розробляти мотиваційні механізми. Будувати комунікації та здійснювати контроль діяльності; Спрямовувати персонал на досягнення спільної мети організації. СК14. Здатність до самоаналізу та коригування педагогічної діяльності, самоменеджменту, саморозвитку.
--	--

**V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії, сформульований у термінах результатів
навчання за освітньою науковою програмою «Спеціальна педагогіка»**

РН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями в освітній сфері.

РН 2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження в освітній сфері на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики.

РН 3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, критичного мислення, відкритості до нових знань, оцінювати

результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

РН 4. Ініціювати, розробляти та реалізовувати проекти в освітній сфері, управляти ними та здійснювати пошук партнерів для їх реалізації.

РН 5. Застосовувати педагогічні методи організації навчального процесу, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу.

РН 6. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті та громадськості в освітній сфері державною та іноземними мовами в усній та письмовій формі.

РН 7. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань в освітній галузі.

РН 8. Демонструвати вміння вибудовувати стратегію і тактику професійного зростання науково-педагогічного працівника ЗВО; ефективно формувати комунікативну стратегію у професійному середовищі; відповідати за результати професійної діяльності.

РН 9. Обирати та використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень в освітній галузі, зокрема з використанням сучасних методів та технологій обробки інформації.

РН 10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень в освітній галузі.

РН 11. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

РН 12. Застосовувати навички планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження, формулювати мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, формувати структуру і розробляти план дослідження, використовувати методи дослідження, адекватні досліджуваному процесам і явищам, створювати обґрунтовані та достовірні нові знання через оригінальні дослідження, якість яких відповідає вимогам сучасного розвитку наукових досліджень на міжнародному рівні.

РН 13. Застосовувати загальні статистичні методи моделювання освітніх процесів.

РН 14. Формувати розуміння основних теорій зростання та розвитку, генезису наукової думки у сфері управління змінами; проведення критичного аналізу змін у стані суб'єкта освітньої діяльності; вміння генерувати, обирати та обґрунтовувати шляхи його розвитку.

РН 15. Уміти використовувати в освітній діяльності сучасні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології, які сприяють ефективній комунікації в освітньому середовищі, прогресу у досягненні результатів навчання здобувачами вищої освіти та підвищенню якості освітньої діяльності в цілому.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Згідно з нормативними формами атестації здобувачів 8 кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, атестація здійснюється у формі: - атестаційних екзаменів та заліків визначених навчальним планом; - публічного захисту дисертаційної роботи. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради для захисту дисертаційного дослідження.
Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності)	У II семестрі четвертого року навчання аспірант повинен представити завершений текст своєї дисертації, схвалений науковим керівником (рішенням вченої ради одному аспіранту може бути призначено два або більше наукових керівників з відповідним розподілом годин навчального навантаження між ними). Текст подається у 5-ох ідентичних примірниках, оформлених відповідно до затвердженого стандарту оформлення дисертацій. У дисертаційному проекті мають бути відображені і розгорнуті: 1. Конкретизований опис запропонованої теми дисертаційного дослідження; виклад дослідницьких завдань/проблем (research questions); аргументація актуальності теми. 2. Критичний огляд літератури, яка стосується тематики потенційної дисертації та аргументований виклад потенційної наукової новизни результатів дослідження.

	3. Опис методології та методів дослідження, аргументація саме такого вибору. 4. Докладний план подальшої дослідницької роботи (project timeline); опис потенційних ризиків, обмежень, аргументація реалістичності запропонованого плану. Дисертаційний проект може бути написаний українською або англійською мовою. Вибір мови залежатиме від бажання аспіранта (і можливостей конкретної докторської програми) залучити закордонного не україномовного науковця як другого наукового керівника. До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня. Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація, в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Скасування рішення спеціалізованої вченої ради
--	--

	проприсудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства. Відповідно до частини п'ятої статті 6 Закону України «Про вищу освіту» на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, спеціалізована вчена рада якої прийняла дисертацію (опубліковану монографію) до захисту, у розділі, в якому міститься інформація про роботу ради, розміщуються: - примірник дисертації в електронному вигляді протягом 10 робочих днів з дати розсилки автореферату дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації, а у разі підготовки дисертації у вигляді опублікованої монографії – автореферат дисертації в електронному вигляді; - відгуки офіційних опонентів в електронному вигляді не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати захисту дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації.
--	---

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та статті 16 Закону України «Про вищу освіту».

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Принципи забезпечення якості освіти: – відповідальність за якість вищої освіти, що надається; – забезпечення якості відповідає різноманітності систем вищої освіти, закладів вищої освіти, програм і аспірантів; – забезпечення якості враховує потреби та очікування аспірантів, усіх інших стейкхолдерів та суспільства. Процедурами забезпечення якості освіти є: – розробка стратегії і політики в сфері якості вищої освіти третього рівня; – розробка механізму формування, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; – розробка системи оцінювання знань здобувачів
---	--

	вищої освіти (третього рівня), науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярного оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті; – формування необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспірантів, за кожною освітньою програмою; – створення та функціонування інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; – оприлюднення об'єктивної неупередженої інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; – розробка політики щодо ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях здобувачів вищої освіти (третього рівня).
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	Здійснюється моніторинг і періодичний перегляд програм з метою забезпечення їх відповідності потребам студентів і суспільства. Моніторинг спрямований на безперервне вдосконалення програм. Пробудь-які дії, заплановані або вжиті як результат перегляду, слід інформувати всі зацікавлені сторони. Регулярний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм мають на меті гарантувати відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створює сприятливе й ефективне навчальне середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання: – змісту програми в контексті останніх досліджень у сфері освіти, психології з урахуванням соціального замовлення та практичних потреб, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; – потреб суспільства, що змінюються; – навчального навантаження здобувачів вищої освіти, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; – ефективності процедур оцінювання аспірантів; – очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання; – навчального середовища відповідності меті і змісту програми; – якості сервісних послуг для здобувачів вищої освіти третього рівня. Програми регулярно переглядають і оновлюють,

	залучаючи до цього процесу здобувачів вищої освіти третього рівня, науковців та іншихстейкхолдерів.
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	Оцінювання здобувачів вищої освіти передбачає наступне: – оцінювачі (експерти) ознайомлені з існуючими методами проведення тестування та екзаменування і отримують підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері; – критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь; – оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; – оцінювання проводиться як предметною комісією так і окремим викладачем; – оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур.
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Навчальні (наукові) заклади забезпечують освітній процес необхідними та доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснюють відповідну підтримку аспірантів. При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів із забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного контингенту (такого як аспіранти: з досвідом, заочної форми навчання, працюючі, іноземні, з особливими потребами тощо). Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а аспіранти поінформовані про їх наявність.
Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	З метою управління освітніми процесами розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної компанії, планування та організація навчального процесу; доступ до навчальних ресурсів; обліку та аналізу успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності;

	моніторинг дотримання стандартів якості; управління знаннями та інноваційний менеджмент; управління кадрами та ін.
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про діяльність за спеціальністю 016 Спеціальна освіта публікується на сайті Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти третього рівня. Надається інформація про освітню діяльність за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цими програмами; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються.
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, сформована в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України базується на таких принципах: • дотримання загальноприйнятих принципів моралі; • демонстрація поваги до Конституції і законів України і дотримання їхніх норм; • повага до всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього світогляду, соціального стану, релігійної та національної приналежності; • дотримання норм законодавства про авторське право; • посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; • самостійне виконання індивідуальних завдань. У випадку порушення принципів академічної доброчесності відповідні особи притягуються до відповідальності відповідно до законодавства та діючих у Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України положень та норм.

VIII. Вимоги професійних стандартів

Наразі відсутні затверджені Стандарти професійної кваліфікації за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

IX. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року №1556-VII.
3. Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 11.10.2017 № 848-VIII.
4. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Постанова КМУ від 23.03.2016 р., № 261).
5. Перелік галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Постанова КМУ від 29.04.2015 р., № 266).
6. Ліцензійні умови у сфері вищої освіти (Постанова КМУ від 30.12.2015 р., №1187).
7. Лист МОН України від 28.04.2017 р. № 1/9-239 «Про примірний зразок освітньо-професійної програми».
8. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система. Довідник користувача / пер. з англ., за ред. Ю. М. Рашкевича та Ж. В. Таланової. – 2-ге вид. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
9. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В.Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
10. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 29.03.2016 р., № 3);
11. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 №1254 «Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

